

Onderscheidingen in Scouting 2

De Zilveren Eikel

Baden-Powell had de *Zilveren Wolf* voor leiders ingesteld als een onderscheiding voor: "Zeer uitzonderlijke diensten verleend op nationaal en internationaal niveau" Hiervan werden er jaarlijks maar een beperkt aantal toegekend. Na verloop van tijd ontstond dan ook de behoefte mensen te onderscheiden die zich hoofdzakelijk op nationaal niveau "Gedurende een groot aantal jaren buitengewoon verdienstelijk hebben gemaakt".

Zo werd in Engeland in 1932 besloten tot het invoeren van de *Silver Medal*. Het was een medaille in de vorm van een zilveren eikel aan een oranje lint, die op St Jorisdag (23 april) 1933 voor het eerst werd uitgereikt met de bijbehorende 'achtvormige' knoop, ook oranje, om boven de rechter borstzak te dragen. Al spoedig werd de officiële naam de *Silver Acorn*. In 1952 werd een nieuw ontwerp ingevoerd. Op de Eikel werd een Pijlkop aangebracht. Het was nu ook geen medaille meer maar hij werd voortaan om de hals gedragen aan een oranje lint.

Dragers van de *Silver Acorn*, die ook na de uitreiking nog jarenlang een bijzondere inzet toonden, konden na lange tijd in aanmerking komen voor de *Bar to the Silver Acorn*

Het Eikeltje, herinnerde aan de beroemde tekening van Baden-Powell, symboliserend hoe hij in 1907 op Brownsea Island een eikeltje plantte, dat uitgroeide tot een grote, krachtige eik, die zijn takken over de gehele wereld spreidde.

Vanaf de jaren dertig van de vorige eeuw volgden vele buitenlandse Scoutingverenigingen het Britse voorbeeld en introduceerden hun eigen onderscheidingen.

Nederland

De 5de Wereldjamboree van 1937, werd georganiseerd door de NPV, de *Vereniging de Nederlandse Padvinders* en werd gehouden in de duinen bij Vogelenzang. Kort daarop besliste het Nederlandse Episcopaat dat katholieken niet langer deel mochten uitmaken van organisaties die niet geleid werden door een bestuur bestaande uit alleen maar katholieken. De katholieke groepen, die deel uitmaakten van de NPV, werden gedwongen de NPV te verlaten. Ze moesten verder gaan in de nieuwe vereniging, de *Katholieke Verkenners*. Omdat de Wereldorganisatie slechts één organisatie per land erkende zouden de KV'ers plotse-ling geen lid meer zijn van het Wereldscouting. Dit moest voorkomen worden. De oplossing werd gevonden door de oprichting van de *Nationale Padvindersraad* (NPR) met een bestuur waarin de leiding van NPV en KV samenwerkten. De NPR werd door de Wereldorganisatie erkend en dus konden de KV'ers niet alleen lid blijven maar zich ook Scouts blijven noemen. Wellicht was dit de oorzaak van het feit dat de *Nati-onale Padvinders Raad* pas in 1953, op initiatief van de toenmalige Hoofdcommissaris van de NPV, Jacques S. Zaneveld, onderscheidingen voor leiders en leidsters invoerde. De Hoofdbesturen van NPV en KV konden, namens de NPR, op voordracht van de twee Hoofdcommissarissen, een Districtscommissaris of een Plaatselijke Commis-sie deze onderscheidingen uitreiken.

Zilveren Vlaamse Gaai

Als hoogste Nederlandse padvindersonderscheiding, van het niveau van de Britse *Zilveren Wolf*, werd de *Zilveren Vlaamse Gaai* ingevoerd met de achtvormige knoop als draaginsigne op het uniform boven de rechter borstzak.

De onderscheiding werd aan een lint gedragen om de hals. Hij werd slechts zelden verleend aan personen die de Beweging gedurende een groot aantal jaren diensten van een uitzonderlijk karakter hadden bewezen.

De Gouden en Zilveren Jacobsstaf

Soms hadden zij dan daarvoor al een van de onderstaande onderscheidingen gekregen: De *Gouden Jacobsstaf* met bijbehorende achtvormige knoop. Of de *Zilveren Jacobsstaf* met bijbehorende achtvormige knoop als draaginsigne op het uniform boven de rechter borstzak. In de kleuren van het lint.

Gouden Jacobsstaf

De *Gouden Jacobsstaf* was een medaille aan een geel lint bestemd voor personen die gedurende een groot aantal jaren zich zeer verdienstelijk hadden gemaakt voor de Beweging.

De *Zilveren Jacobsstaf* kon worden toegekend aan personen die zich gedurende een zeer groot aantal jaren buitengewoon verdienstelijk hadden gemaakt voor de ontplooiing van de Beweging. Ook dit was een medaille aan een rood (voortrekkers) – groen (verkenners) – geel (welpen) lint.

Zilveren Jacobsstaf

In sommige districten werden de kandidaten onder één of ander voorwendsel op de avond voor St Jorisdag [23 april] op het districtshoofdkwartier ontboden, waar de uitreiking dan plaatsvond. Van de zelden voorkomende uitreiking van de *Vlaamse Gai* werd altijd iets bijzonder gemaakt. De achtvormige knoop in de kleuren van het lint op het kaki draaginsigne was voor op het verkennersleidersuniform. In blauw voor op het uniform van zee - of luchtverkennersleiders.

Baden-Powell reikt Jacobsstaven uit aan het einde van de Jamboree in 1937.

Het Waarderingsteken en de Zilveren Vis

Waarderingsteken
NPG 1928
Bron: nvvso

De Zilveren Vis
Bron: nvvso

Ook de Nederlandse meisjesorganisaties kenden hun onderscheidingen. Al in 1928 besloot het Hoofdbestuur van het Nederlandse Padvindsters Gilde tot het instellen van het *Waarderingsteken*, dat uitgereikt kon worden aan Gildeleden, die zich op een of andere wijze verdienstelijk hadden gemaakt voor de organisatie. In die tijd droegen de meisjes een geknoopte das met daarop hun metalen belofte- en installatietekenen. Het waarderingsteken werd ook op de das gedragen onder het installatieteken.

De hoogste onderscheiding was de *Zilveren Vis*, die min of meer internationaal gebruikt werd en werd uitgereikt aan personen die zich voor de hele organisatie in hoge mate verdienstelijk hadden gemaakt. De Zilveren Vis hing aan een lint om de hals.

Poppen die B-P en Lady B-P voorstellen op de Jamboree van 2007 in Engeland. B-P draagt de Bronzen Wolf en Lady B-P de Zilveren Vis

Toen op 6 januari 1973 de NPV en de KV met de twee meisjesorganisaties, NPG - Nederlandse Padvindsters Gilde en NG - Nederlandse Gidsen, fuseerden als onderde-

len van Scouting Nederland werden alle bovengenoemde onderscheidingen afgeschaft als zijnde overbodig en uit de tijd. Hiertegen rezen toch wel protesten. Na verloop van een aantal jaren voerde men eerst een glazen appel in met het Scouting Nederland embleem en een glazen presse-papier. Die werden met enig hoongelach ontvangen te meer daar men ze moeilijk op het shirt kon dragen.

Waarderingstekens Scouting Nederland

Tenslotte ging men na jaren toch weer over tot het invoeren van twee *Waarderingstekens* uitgevoerd met een soort veiligheidsspeld. Deze konden weer op het shirt worden gedragen. Ze waren er in goud (links) en zilver. Het gouden waarderingsteken was het 'hoogst'. Je kreeg het in combinatie met een glazen presse-papier. Het zilveren waarderingsteken kreeg je met de glazen appel.

Daarnaast was er een *Vriendschapsteken* uitgevoerd in brons. Er zijn twee uitvoeringen van bekend. Met een doorsnee van 17 mm (links) en een doorsnee van 23 mm. (rechts) Na 1980 werden ze ook gebruikt als *Teken voor Moed*.

(Bron: nvvso)

Op 10 juni 1989 besloot de Landelijke Raad van Scouting Nederland tot wijziging van de tot dan geldende toekenningscriteria. Bij uitzonderlijke prestaties van betrokkene, in vergelijking met de door vele andere leden verrichte prestaties, kon overgegaan worden tot de toekenning van het *Zilveren Waarderingsteken*. Mochten die prestaties in een later stadium gewijzigd zijn dan kon men in aanmerking komen voor het *Gouden Waarderingsteken*. In februari 2004 werd een *Bronzen Waarderingsteken* ingevoerd dat toegekend en uitgereikt mocht worden door het Bestuur van een Scouting Regio. Het toekennen van het Zilveren en Gouden Waarderingsteken was en bleef voorbehouden aan het Landelijk Bestuur.

Het *Gouden Waarderingsteken* is het hoogste in rang. Het bronzen het laagste. Scouting Nederland brak hier met zijn eigen traditie en met het internationale gebruik waarbij het gouden teken van de laagste orde is [de *Gouden Jacobsstaf*] en het bronzen het hoogste [de *Bronzen Wolf* van het wereldbureau].

Nederland kende overigens het brons niet als de hoogste orde, maar het zilver [de *Zilveren Vlaamse Gaai*, de *Zilveren Jacobsstaf* en de *Zilveren Vis*]. Het *Zilveren Waarderingsteken* is nu echter niet de hoogste onderscheiding, maar de middelste in een reeks van drie waarderingstekens.

**Bronzen
Waarderingsteken**

**Zilveren
Waarderingsteken**

**Gouden
Waarderingsteken**

(Bron: nvvso)

© Piet J. Kroonenberg. Amsterdam, september 2006.

Het artikel is in april 2017 bijgewerkt door Fred Kelpin.